

Šaltinių kalnelis

Turistinė vertė

Sinonimai

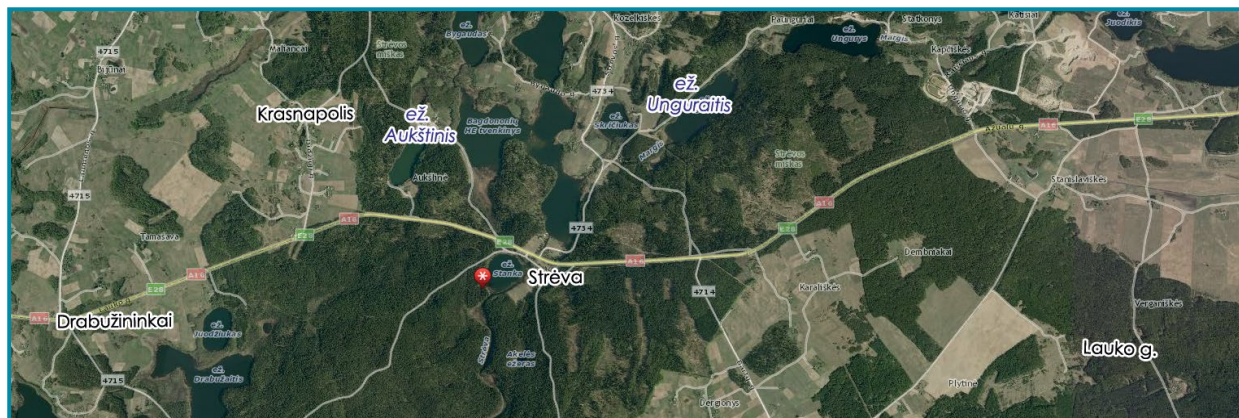
Strėvos šaltinių kalnelis, Strėvos miško šaltinis, Stankos paežerės papelkėjusios kalvelės šaltiniuotas ruožas

Koordinatės

LKS: 545198; 6050050

Adresas

Trakų r. sav., Strėva.
Stankos ežeriuko pietvakarinis apyežeris ties Strėvos įtekėjimu. Aukštadvario regioninis parkas

Aplinka

Prieš pat Stankos ežerėlį, baigiantis gūdiems, nuklotiems senomis išvartomis Strėvos krantams ir ištryptomis pakrančių „šernynėms, bebrynėms“ pasislėpusi krantelio iškyšuliuko eglyne tūno papelkėjusi, vandeniui permirkusi kalvelė. Nuo pat jos apyplokščio viršugalvio visomis kryptimis, nežinia iš kur atsiradę, srovėna šaltinių versmės. Tyliai čiurlendamos ir gurgdamos tarpusavyje renkasi į geležimi įrudusias bei jos gumulais apaugusias vangias tėkmės išgraužose.

Dabartinė būklė, kaptazas

Natūralios ištakos. Daug kur vanduo nuteka molio sluoksnio, panašaus į šlyną, paviršiumi. Vietomis išgraužų gylis siekia 1–1,5 m gylį, jų dugnu srovėna lėtos ir silpnos tėkmės. Išplovų dugnas ir kraštai daug kur pasidengę rusvai rudomis geležies apnašomis. Paslaptinga ir neužšalanti žiemą šaltinėjanti vieta buvo pastebėta jau senovėje, nes dalis versmių vandens teka rytų ir pietų kryptimis. Liaudies tradicijoje, toks neužšalantių šaltinių vanduo yra sakralus.

Vandens fizikinės savybės

Nesudrumstas vanduo skaidrus, bekvapis. Vienoje iš vandeningesnių išplovų išmatavus mobiliu matuokliu (2012-02-22) vanduo siekė 5,7 °C temperatūrą, buvo silpnai šarminis (pH = 7,9). Savitasis elektros laidis (SEL = 392 μS/cm), vandens oksidacinis ir redukcinis potencialas (Eh = -52 mV), ištirpusio deguonies kiekis (O₂ = 6,39 mg/l).

Vandens cheminės savybės

Šaltinių kalnelio vanduo, kaip ir daugumos regioninio parko šaltinių, yra gėlas, turi mažai mineralinių medžiagų. Jame ištirpusių mineralinių medžiagų kiekis sudaro 347 mg/l. Šaltinio vanduo yra santykinai kietas, jo bendrasis kietumas yra 4,36 mg-ekv/l. Tačiau tai karbonatinis, virinant pašalinamas kietumas. Šaltinio vandenyje nustatytas nedidelis nitrato kiekis (2,66 mg/l). Gali būti, kad tai lemia tik gamtinės sąlygos, nes tokia koncentracija yra labai panaši į foninę koncentraciją, nustatytą požeminio vandens sluoksniams, kurių ištekčiai formuojasi miškuose. Vandenyje amonio jonų neaptikta, organinių prie-

maišų nedaug (permanganato skaičius – 1,94 mgO₂/l).
Vandenyje aptikta 0,3 mg/l fluoro.

Cheminės sudėties formulė (ekv/%)

$$M0,35 \frac{HCO_3,88}{Ca74Mg24} T5,7Q$$

Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Ištirpusių mineralinių medžiagų suma	347		
Sausoji liekana 180 °C	227		
Bendrasis kietumas		4,36	
Karbonatinis kietumas		3,95	
Nekarbonatinis kietumas		0,41	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	2,9	0,082	1,83
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	18,2	0,37	8,47
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	241	3,95	88,3
Nitritai, NO ₂ ⁻	< 0,010		
Nitratai, NO ₃ ⁻	2,66	0,043	0,958
Katijonai:			
Natriis, Na ⁺	2,2	0,096	2,13
Kalis, K ⁺	1,0	0,026	0,570
Kalcis, Ca ²⁺	66,2	3,30	73,6
Magnis, Mg ²⁺	12,9	1,06	23,7
Amoniakas, NH ₄ ⁺	< 0,010		
Kitos analizės:			
pH, pH vienetai 20 °C	7,52		
Permanganato skaičius, mg O/l	1,94		
Cheminis deguonies suvartojimas, mg O/l	5,2		
Savitasis elektros laidis, μS/cm	386		

Tautosakinės, kraštotyrinės, istorinės žinios

„Spindžiaus miške netoli Stankos ežero yra toks šaltinis. Vanduo verčiasi į visas puses. Į rytus ir į pietus. Dabar gal apipelkėjęs dumbly, seniau tai gerai tekėjo. Žinomas nuo senovės. Moterys eidavo su vaikais ir uogaudamos ir taipėjo ir gėrė dėl sveikatos. Vaikai tai kojas sumuštas ar ganant po rasą sutrūkusias plovė, kad greičiau sugytų. Vasarą tai ten labai šalta, o žiemą garuoja iš tų akių. Dabar labai seniai buvau, gal jau visai užakęs ar užžėlęs krūmais, nes nėra kam atsimint. Reikia biskį prakrapštyt tas akis ir vėl nuveis vanduo jei būtų užakęs.“

Pasakojo Vanda Mackevičienė, gyv. Trakų r. Gubiškių k.

Užrašė Rita Balsevičiūtė 2010-09-06

Tipas

Nenustatytas

Režimas

Nuolatinio veikimo

Vandeningumas

Neįvertintas

Vandens tipas

Kalcio, magnio hidrokarbonatinis

Aprašė:

P. Gedžiūnas, Z. Zanevskij,
K. Kadūnas, 2012